

Skyttegrave er ikke til gavn for nogen

Copenhagen Consensus Youth Forum, 25. maj 2004:

Forskningen skal ud over rampen til diskussion.

Beslutninger og prioriteringer kan ikke overlades til fagfolk. Portræt af en lektor i international økonomi, der vil bygge broer og sige farvel til den evige blæst om verdens mest omtalte miljødirektør.

Og nu går vi til resultatet af juryens afstemning.

Som ved et melodigrandprix løftes sløret for dagens vinder. Denne dag tabte kampen mod klimaændringer til kampen mod korrupsion.

Vi er i Diamanten ved Københavns Havn i Dronningesalen til konferencen Copenhagen Consensus Youth Forum på en halvkølig majdag. Nogle af konferencedeltagerne efterspørger med et smil på læben et varmere klima i Danmark.

Vi er midt i et stormomsust arrangement med en hovedperson, hvis navn det meste af miljøverdenen kender og enten elsker eller hader, og som af det amerikanske magasin Times er udpeget som en af verdens mest 100 indflydelsesrige personer. Navnet er overflødig. Det er ham med t-shirten.

Men det er ikke ham, det her handler om. På talerstolen som tovholder og ordstyrer står i stedet lektor Christian Friis Bach. I salen ryger stribevis af fingre i vejret fra 80 engagerede studerende fra hele verden. Debatten om, hvordan 10 globale udfordringer skal prioriteres, hvis der kom en ekstra pose penge på 50 milliarder kroner, kører på højeste gear.

– Og i dag vil bølgerne gå ekstra højt. Klimaet er klart det varmeste punkt på dagsordenen siger Christian Friis Bach, lige inden det hele går løs.

Han er hyret af Institut for Miljøvurdering til opgaven, og han tænkte sig om to gange, inden han sagde ja tak til opgaven.

”Selv eksperterne ved ikke ret meget. Der er ingen sandhed”

Christian Friis Bach er lektor i international økonomi på Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole, tidligere bl.a. formand for Mellemløst Samvirke og i dag selvstændig konsulent med opgaver for bl.a. Danida – aktuelt skriver han på en bog om dansk bistandspolitisk historie.

Men i dag skal han føre de 80 unge verdensborgere frem til en afstemning om klima kontra korrupsion. Tre amerikanske økonomieksperters på podiet, bliver bombarderet med spørgsmål, og den ene, Mr. Mendelsohn, kaster bolden ud til de stu-

derende og konstaterer, at det også er op til dem selv at finde svarerne.

– Ja, selv eksperterne ved ikke ret meget, når der skal sættes kroner og øre på de komplekse problemer, konstaterer Christian Friis Bach.

I en kaffepause uddyber han:

– Jeg kan som fagmand se de steder, hvor papirerne er tynde og usikkerhederne store, men sådan er det jo på nogle områder, fx på klimaområdet. Den faglige viden har ikke alle svarene, og det er svært at trække en klar skillelinie mellem faglighed og etik, personlige vurderinger og politik. Professorerne er også uenige. Sådan er det jo. Der er ingen absolut sandhed.

Senere hjælper han på storskærmen i Dronningesalen en russisk pige med at formulere et forslag om, at Verdenshandelsorganisationen WTO skal kunne indføre en eller anden mulighed for at ”straffe” de lande, der ikke underskriver Kyoto-aftalen.

Et forslag – måske – stillet lidt i trods over anklagerne fra de amerikanske eksperter om, at russerne jo slipper let uden om Kyoto-aftalen.

En videnskabsjournalist løftede pegefingern over for Christian Friis Bach dagen før, om hvorvidt der gik for meget ”Mickey Mouse” i det hele.

– Men jeg er helt uenig. Vi har lavet et rollespil, hvor forskellige studerende skal tale for og imod at prioritere indsatsen, og vi laver afstemninger, ja. Vi bryder med de traditionelle forelæsnings- og spørgsmålsformer. Det skaber dynamik. Forskningen skal ud over rampen til diskussion. Det er et vigtigt middel til formidling. Beslutningerne kan jo ikke overlades til fagfolk. Det er godt, der er flere, der bliver involveret. At der er nogle, som råber op og slås for deres sag.

Christian Friis Bach ser sin vigtigste opgave som ordstyrer i at holde energien oppe, hele dagen – og fremfor alt at undgå, at folk falder i søvn i striben af ekspertindlæg, der spænder vidt.

Fra korte, præcise og fængende over detaljerede grafer og komplekse forklaringer til håndskrevne, uoverskuelige noter på overheads.

“Der er opstået en slags Lomborg-mania, som ingen rigtig er tjent med”

Den rolle har han prøvet før. Bl.a. for Dansk Ungdoms Fællesråd under det danske EU-formandskab, og det var derfor Institut for Miljøvurdering kontaktede ham. De har ikke samarbejdet før.

– Men mange i de miljøer, jeg færdes i, er nu interesseret i at få nedbrudt skyttegravene omkring Institut for Miljøvurdering og deres initiativer. Derfor sagde jeg ja tak til opgaven. Jeg har altid selv sagt, at det er vigtigt at sætte tal på, at snakke prioriteringer. Der er opstået en slags ”Lomborg-mania”, som ingen rigtig er tjent med. Lad os diskutere de faglige uenigheder, tallene, de faglige baggrunde og usikkerhederne. Men lad os komme væk fra den evige snak for og imod Bjørn Lomborg.

Christian Friis Bach har ikke noget imod at se sig selv i rollen som en slags brobygger. Og så må man jo være parat til lidt af hvert. Mange oplægsholdere og ordstyrere har sikkert en skræk for, at teknikken fx bryder sammen i salen, lige når det absolut ikke må ske.

Men at overhøden pludselig er forkert, og at lyset går ud i salen tager Christian Friis Bach – ligesom diskussionen om Bjørn Lomborg – med et afvæbnende smil. Et smil, der også får korruptionseksperterne til at svare mildt tilbage, når han sætter skub i debatten ved at spørge, hvorfor de dog ikke har forsøgt at sætter kroner og ører på fordele og ulemper, når alle de andre eksperter prøver på det.

Christian Friis Bach holder fast i konferencens dagsorden.

“Det plejer altid at være os selv – fra de rige lande – som diskuterer, hvordan vi skal løse problemerne”

Da det hele er ved at slutte, kigger han sig rundt i salen og konstaterer, at dette Youth Forum da er et rigtigt godt initiativ:

– Hvornår i bistandsverdenen lykkes det os ellers at samle en flok unge med flertallet fra udviklingslandene til sådan nogle diskussioner. Det plejer altid at være os selv fra de rige >

Verdens unge var ikke helt enige med de økonomiske eksperter

Copenhagen Consensus i slutningen af maj bestod af to dele. Otte økonomiske eksperter, heraf tre nobelpris-modtagere, skulle i et lukket forum prioritere, hvordan en indsats over for verdens største globale udfordringer skulle iværksættes, hvis de fik en ekstra pose penge på 50 milliarder kroner. Og i et offentligt forum diskuterede 80 unge fra hele verden det samme.

Og de var ikke helt enige. Nok var der mange sammenfald i top 10 listerne, men når virkemidlerne skulle vælges, fravalgte verdens unge ofte de rene økonomiske betragtninger, og valgte mere langsigtede, strukturelle og politiske løsninger. På klimaområdet valgte de unge fx at sætte en forstærket Kyoto-protokol på som det bedste virkemiddel. Kyoto plus mere information og mere satsning på nye alternative teknologier. Mens de økonomiske eksperter gav Kyoto-protokollen en lavere prioritet.

Verdens unge var enige med de økonomiske eksperter om at prioritere indsatsen mod sult og sygdomme højt, mens klimaindsatsen kom langt nede på listerne. Udgangspunktet for diskussionerne var ikke, at nogle af emnerne til diskussion skulle nedprioriteres – men hvordan en ekstra indsats bedst kunne iværksættes over for de globale problemer, hvis ekstra ressourcer blev afsat til formålet.

Læs mere på www.copenhagenconsensus.dk og læs Christian Friis Bachs kommentar i Information “Da prisen på et menneskeliv gik op” på www.information.dk den 1. juni 2004.

lande, som diskuterer, hvordan vi skal løse problemerne.

Han ved godt, at ranglisterne er kontroversielle, og at de er årsag til både mistro og heftig debat, også når fx klimaområdet får en dårlig prioritering på den endelige liste. Og han lægger selv vægt på at tage de firkantede afstemninger og resultater med et gran salt.

Men det er tydeligt, at han står bag forsøget på prioritering.

– Det skærper alles opmærksomhed. Og vi prioriterer jo i forvejen, selv om vi ikke altid snakker så meget om det. Fx når vi vælger at operere en hjertepatient i Danmark fremfor at forlænge livet for et afrikansk barn med HIV/AIDS. Men faktisk er det sådan, at alle økonomerne her på konferencen sætter et større prisskilt på en afrikaners liv, end vi normalt gør i vores daglige prioriteringer, siger han – igen med sit afvæbnende smil, som dog ikke kan skjule, når der er en sag, han brænder for.

”Da jeg i fire år var formand for Mellempfolkeligt Samvirke, løb mine batterier simpelthen tørre”

Og Christian Friis Bach har altid brændt for de globale problemer. Helt fra barnsben.

– Måske er det en stærk retfærdighedssans, der driver mig. Ligesom min mor, og især min ene datter, der har det samme gen.

Men det er også et tidskrævende gen. For hvordan i alverden klarer 38-årige Christian Friis Bach dette engagement i balance med sit lektorjob, sine tre børn, sin kone og sit fritidslandbrug.

– Jamen, det gør jeg heller ikke, det går galt hver anden dag, udbryder Christian Friis Bach i en ledig stund, lige efter at han har underskrevet en eksamensliste fra en studerende på Statskundskab, der har SMS’et til ham og opsøgt ham på konferencen for at få sine papirer i orden.

– Da jeg i fire år var formand for Mellempfolkeligt Samvirke havde jeg altid dårlig samvittighed, jeg for forvirret rundt i en trekant mellem mit arbejde, min familie og mit landbrug. Mine batterier løb simpelthen tørre.

Christian Friis Bachs blå bog

- 2002-: *Forfatter, underviser og konsulent, særligt med opgaver for Danida*
- 2002: *Journalist ved Danmarks Radio, Orientering*
- 1999-: *Lektor i international økonomi, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole*
- 1998-: *Økologisk deltidslandmand*
- 1997-2001: *Formand for Mellempfolkeligt Samvirke*
- 1996-1999: *Adjunkt på Økonomisk Institut, Københavns Universitet*
- 1996: *Ph.d i international økonomi, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole*
- 1995: *Ansæt ved Verdensbanken, Washington som led i Ph.d-uddannelse*
- 1993-1994: *Initiativtager til dannelsen af Max Havelaar Fonden i Danmark*
- 1992: *Agronom, Den Kgl. Veterinær- og Landbohøjskole*
- 1991: *Journalisthøjskolens Tillægsuddannelse*

Har tidligere været konsulent for Verdensbanken, Udenrigsministeriet, EU, UNDP m.fl. Herudover medlem af en række bestyrelser, råd og nævn.

Det førte til en erkendelse for lektoren. Han kunne ikke forene sit faste arbejde med det frivillige engagement, og derfor har han i dag orlov fra sin stilling som lektor 10 måneder om året.

– Jeg arbejder nu meget hjemme fra min gård i Ganløse. Så kan jeg indimellem passe dyrene og ofte være hjemme om eftermiddagen, når mine børn kommer fra skole. På den måde har jeg fundet en bedre balance, siger han.

Men idealist vil han ikke kalde sig selv.

– Nej, jeg er også pragmatiker. Når mit landbrug fx er økologisk, skyldes det selvfølgelig, at jeg synes, det er en god ting, men det skyldes altså også, at jeg ikke har tid til at køre rundt med en traktor og sprøjte ukrudt.

Siger lektoren om sine 60 tønder land og 6 hektar blandet løvskov, inden han hastigt løber tilbage til Dronningesalens talerstol. En ny session skal begynde – og tidsplanen – den skal selvfølgelig holdes.